

Vallfröblandningar för breddat skörde­fönster

En försöksserie (R6/L6-4562) med syftet att studera breddat skörde­fönster i första skörd genomfördes under åren 2007–2009 på tre platser (Jönköping, Kalmar och Rådde). Målet var att undersöka om en sent skördad vallfröblandning innehållande sena arter och sorter kan ge samma avkastning och näringskvalitet som en tidigare skördad blandning med tidigare arter och sorter. Ett medeltal för tre vallår visade att en breddning av skörde­fönstret med ca 9 dagar i förstaskörden var möjlig. Projektet finansierades av Stiftelsen Lantbruksforskning och Sverigeförsöken via Försök i Väst.

Olika vallväxtarter har olika tidpunkt för axgång och därmed skiljer det i regel när det är lämpligt att skörda. Inom en del vallgräsarter finns också skillnader i tidighet mellan olika sorter. För svenska förhållanden gäller det främst engelskt rajgräs och timotej. Olika arter/sorter har också olika förmåga att behålla energivärdet kring axgång. Engelskt rajgräs framstår som bäst i det avseendet.

Upplägg av fältförsöket

Tabell 1 visar de arter och sorter som ingick i de fem undersökta blandningarna A–E. Som kontroll (A) användes en vanlig blandning för slätterrallar. Alla blandningar såddes med 20 kg/ha. Eftersom försöken anlades 2006 har flera sorter som användes nu försvunnit från marknaden, men alla timotejsorter finns kvar. Tre skördar per år togs och kvävegivan under vallåren var 140 kg/ha (55 + 45 + 40) för blandningar med klöver och för gräsblandningarna 240 kg/ha (100 + 80 + 60). Två skördesystem tillämpades, S1 med tidig skörd och S2 med sen. I medeltal för de tre åren och platserna skördades S1-leden den 28 maj och S2-leden den 6 juni. Alla blandningar skördades vid båda tidpunkterna. Avsikten var att ta återväxtskördarna vid 10,5–11,0 MJ/kg ts. Andra skörden togs i medeltal 44 dagar efter förstaskörd och tredjeskörden 47 dagar efter andraskörd. Detta innebar att tidpunkten för sista skörd på hösten blev olika för de båda skördetiderna.

Engelskt rajgräs och timotej har störst spann i tidighet mellan olika sorter i det svenska vallsortimentet.
Foton: Nilla Nilsson och Magnus Halling

Tabell 1. Fröblandningar i försöken

Art/sort	Typ	Utsäde kg/ha				
		A	B tidig	C sen	D tidig	E sen
		SW 944 (2006)	med klöver		utan klöver	
Timotej						
Grindstad (SW)	tidig	3	5		6	
SW Ragnar	sen	6		4		5
Comtal (SSD)	m-sen			4		5
Ängssvingel						
SW Sigmund		2	4		4,5	
SW Tyko		2	4		4,5	
Eng. rajgräs						
SW Helmer	m-sen, 4n	4				
SW Gunne	tidig, 2n		2		2,5	
Baristra (SSD)	tidig, 4n		2		2,5	
Herbie (SSD)	sen, 2n			4,5		5
DLF Tivoli	sen, 4n			4,5		5
Röd­klöver						
Titus (SSD)	tidig, 4n		2			
SW Sara	m-sen, 4n	2				
SW Vivi	m-sen, 4n			2		
Vit­klöver						
SW Ramona		1	1	1		

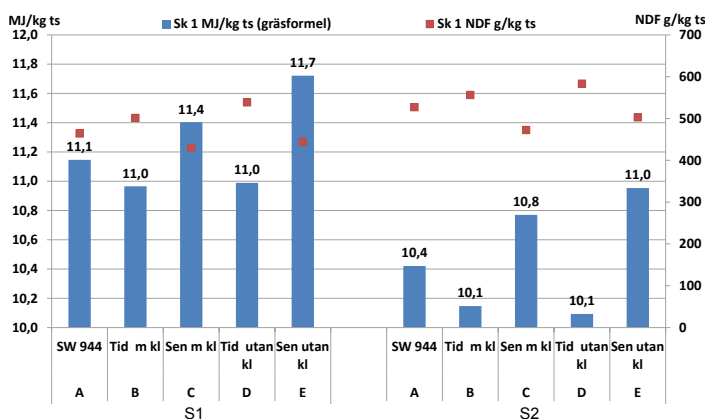
Näringsvärde i skörd 1

De intressanta jämförelseleden i figur 1 är BS1, tidig blandning skördad den 28 maj och CS2, sen blandning skördad den 6 juni. Det finns inga säkra skillnader mellan dessa led vad beträffar energinnehåll och fiberhalt, inte heller mellan de rena gräsblandningarna DS1 och ES2. Högst energivärde erhöles vid tidig skörd av de sena blandningarna.

Avkastning i skörd 1

De båda jämförelseleden BS1–CS2 respektive DS1–ES2 skiljde sig inte signifikant åt i avkastning i vall I och BS1–CS2 inte heller

Forts. nästa sida

Figur 1. Energi- och fiberhalt i första skörd tagen tidigt, S1, respektive sent, S2. Medeltal för tre platser under tre vallår.

i vall III. I andraårsvallen fanns det däremot statistiskt säkra skillnader. Här låg de sent skördade sena blandningarna ca 600–700 kg/ha signifikant högre i avkastning än de tidiga blandningarna skördade tidigt. Rajgräset drabbades endast av en måttlig utvintring till vall III, där slutenheten på våren i de sena blandningarna låg ca tio procentenheter lägre än i de tidigare blandningarna.

Totalskördens avkastning och kvalitet

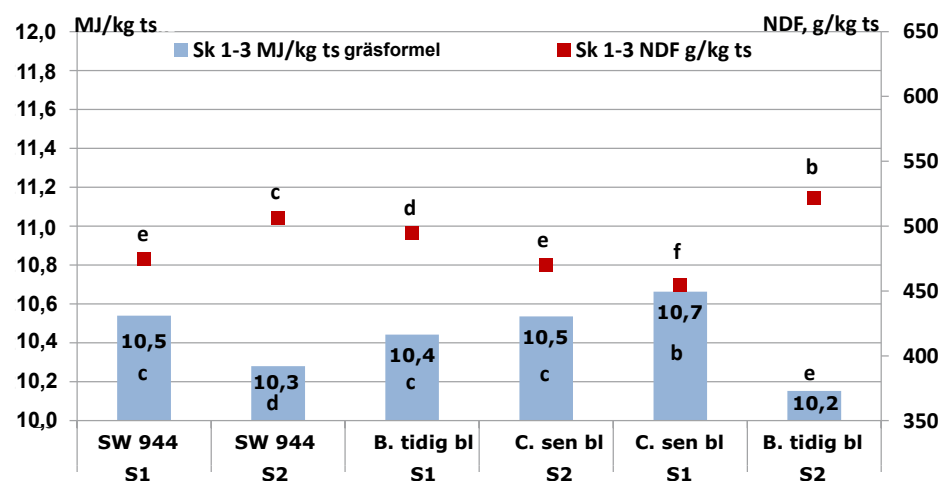
Gällande den totala torrsbstansavkastningen som medeltal över alla tre vallåren så finns samspel mellan skördetidpunkt, fröblandning och såväl år ($p < 0,050$) som plats ($p < 0,041$), varför det är vanskligt att presentera medelvärden för dessa faktorer. Av tabell 2 framgår att den tidiga klöverblandningen skördad tidigt avkastade ca 1 150 kg ts/ha mer än den sena i Kalmarförsöket, troligen beroende på en torr period mellan de båda skördetidpunkterna.

Ser man på den sammanvägda näringskvaliteten över tre år så skilde sig CS2 inte från BS1 gällande energiinnehåll ($p < 0,001$) (figur 2). Däremot blev fiberandelen 25 g NDF/kg ts högre i BS1 än i CS2 ($p < 0,011$).

Tabell 2. Total torrsbstansavkastning (kg ts/ha) och relativt med olika skördetidpunkter (Sk-tp) och fröblandningar i Jönköping, Kalmar och Råde, medeltal för tre vallår

Fröblandning	Sk-tp	Jönköping				Kalmar				Råde			
		Avkast		Rel		Avkast		Rel		Avkast		Rel	
		kg ts/ha	Fröbl	Sk-tp	kg ts/ha	Fröbl	Sk-tp	kg ts/ha	Fröbl	Sk-tp	kg ts/ha	Fröbl	Sk-tp
A. SW 944	S1	13 290 ^{cde}	100	100	12 390 ^{hij}	100	100	11 270 ^{no}	100	100			
B. Tid bl med bv	S1	14 120 ^{ab}	106	100	12 500 ^{ghi}	101	100	11 560 ^{lmn}	103	100			
C. Sen bl med bv	S1	12 240 ^{hijkl}	92	100	11 860 ^{klmn}	96	100	10 700 ^p	95	100			
D. Tid bl utan bv	S1	u.s.			11 980 ^{jklm}	97	100	11 870 ^{jklm}	105	100			
E. Sen bl utan bv	S1	u.s.			11 570 ^{lmn}	93	100	10 800 ^{op}	96	100			
A. SW 944	S2	13 950 ^{abc}	100	105	11 730 ^{lmn}	100	95	12 710 ^{efgh}	100	113			
B. Tid bl med bv	S2	14 230 ^a	102	101	12 130 ^{hijkl}	103	97	13 090 ^{deg}	103	113			
C. Sen bl med bv	S2	13 470 ^{bcd}	97	110	11 350 ^{mno}	97	96	11 570 ^{lmn}	91	108			
D. Tid bl utan bv	S2	13 260 ^{df}	95		12 390 ^{hik}	106	103	13 460 ^{bcd}	106	113			
E. Sen bl utan bv	S2	12 720 ^{egh}	91		11 430 ^{mno}	97	99	12 010 ^{jklm}	94	111			

Resultat med samma bokstav är inte signifikant skilda åt ($p < 0,05$). u.s. = uppgift saknas.

Figur 2. Energi- och fiberhalt i totalskörd. Medeltal för tre platser under tre vallår. Resultat med samma bokstav är inte signifikant skilda åt ($p < 0,05$).

Avkastningen blev ca 600 kg ts/ha mindre för den sena klöverblandningen medan råproteinhalten blev densamma, ca 150 g/kg ts sammanvägt över tre år. Blandningarna C och E som innehöll sen timotej tillsammans med engelskt rajgräs hade mycket låga timotejandelar och höga rajgräsandelar från skörd 2 i vall I t.o.m. vall II. Timotejhalten ökade till vall III i samtliga led.

Sammanfattning

En breddning av skördefenstret med ca 9 dagar i förstaskörden var möjlig genom att använda dels en blandning innehållande tidiga sorter av timotej, ängssvingel, engelskt rajgräs och klöver, dels en med sena sorter av timotej, engelskt rajgräs och klöver. Det blev lika stor avkastning i första skörd i den tidiga blandningen skördad tidigt som i den sena skördad sent. Fiberhalten var något lägre i den sena blandningen medan energiinnehållet var likartat i tidig och sen blandning. Några säkra skillnader i energi- och fiberinnehåll kunde dock inte fastställas. Vad gäller den totala avkastningen hade plats och årsmån stor inverkan. Energiinnehållet blev likvärt, medan den sena blandningen gav lägre fiberhalt. Använder man både sena och tidiga fröblandningar kan en sen blandning skördad tidigt användas som "energifoder" för att kombineras med ett baljväxtrikt foder från återväxten. Den sena blandningen med stor andel engelskt rajgräs kan bli känslig för utvintring.

Jan Jansson, Hushållningssällskapet Sjuhärad,
tel: 0708-29 09 19,
jan.jansson@radgivarna.nu

Nilla Nilsson-Linde, SLU,
Inst. för växtproduktionsekologi (VPE), tel: 070-662 74 05,
nilla.nilsson-linde@slu.se

Magnus Halling, SLU, VPE,
tel: 018-67 14 29,
magnus.halling@slu.se

Lästips:

Nilsson-Linde, N., Halling, M.A. & Jansson, J. 2014. Bredat skördefenster – möjligheter och begränsningar. Vallkonferens 2014. SLU. Institutionen för växtproduktionsekologi. Rapport 18, 51–54.
www.slu.se/vallkonferens2014

Nya sorter, förbättrad ekonomi!

Vallguide 2014
webbtidning
på hemsidan!

www.scandinavianseed.se

Tre eller fyra skördar – vad är mest ekonomiskt?

Vallens avkastning och kvalitet beror av flera faktorer som odlaren kan styra över, såsom skördetidpunkt, gödslingsnivå och antal skördar. Men det finns också samspel mellan dessa faktorer och den aktuella väderleken, som t.ex. att torka kan minska effekten av en kvävegiva, eller att en sen skördetidpunkt kan påverka övervintringen och därmed avkastningen påföljande år. För att invändningsfritt belysa alla tänkbara samspel mellan odlingsåtgärder och miljö skulle det krävas en komplex försöksplan och många försöksår.

I den nyligen avslutade försöksserien R6-5010, finansierad av Stiftelsen Lantbruksforskning, låg fokus på hur en ökad skördeintensitet i sig påverkar avkastning och kvalitet. Det undersöktes genom att vi utnyttjade samma tillväxtperiod för att skörda tre eller fyra gånger. Avkastning och kvalitet från denna serie har tidigare redovisats i det lästips som finns i slutet av artikeln. Här ges därför enbart en kort sammanfattning av försöksplan (tabell 1) och avkastning (tabell 2). Med utgångspunkt från data från de två försöken i serien, placerade på Önnestad i Skåne (L-län) samt Rådde i Västergötland (P-län), redovisas beräkningar av foderekonomi när skördeintensiteten ökar från tre till fyra skördar.

Tre olika fröblandningar

I försöksplanen ingick tre olika fröblandningar med tre gräsarter och två klöverarter i varje. Det som skilde blandningarna åt var vilken svingelart som ingick.

Tabell 1. Skördeintensitet och fröblandningar (art, sort) (kg/ha)

Led	Antal skördar	Ängs-svingel <i>Darimo</i>	Raj-svingel <i>Felopa</i>	Rörsvingel-hybrid <i>Hykor</i>	Eng. rajgräs <i>Birger</i>	Timotej <i>Switch</i>	Röd-klöver <i>Titus</i>	Vit-klöver <i>Ramona</i>
A	4	7			3,5	6	2,5	1
B	4		11		3,5	6	2,5	1
C	4			8	3,5	6	2,5	1
D	3	7			3,5	6	2,5	1
E	3		11		3,5	6	2,5	1
F	3			8	3,5	6	2,5	1

Skörd 1–3 togs tidigare i leden A–C än i leden D–F. Sista skörden togs vid samma tidpunkt i alla led. Kvävegödslingen var förhållandevis måttlig för att även baljväxterna skulle kunna bidra till avkastningen. Den totala givan var 200 kg/ha per säsong, fördelad till de olika delskördarna (70 + 60 + 40 + 30 och 80 + 70 + 50). Försöken skördades under tre säsonger och avkastning, botanisk sammansättning, botaniskt utvecklingsstadium samt fodervärde (iVOS, råprotein, NDF och iNDF) bestämdes.

Reaktionen på skördeintensitet var densamma på de två försöksplatserna. Man kan konstatera att den totala årsavkastningen genomgående blev mindre när skördeintensiteten ökade från tre till fyra skördar, och att det inte var någon stor skillnad i hur de tre olika fröblandningarna reagerade på den ökade skördeintensiteten.

Tabell 2. Torrsubstansavkastning (ton ts/ha och år) och relativa tal, medeltal av två försök

Svingelart	Fröblandn. 3 skördar	Fröblandn. 4 skördar	Rel. tal 3 skördar	Rel. tal 4 skördar
<i>Vall I (2011)</i>				
Ängssvingel	100 (15,7)	100 (13,7)	100	87
Rajssvingel	106	108	100	88
Rörsvingelhybrid	100	100	100	87
<i>Vall II (2012)</i>				
Ängssvingel	100 (12,7)	100 (11,5)	100	91
Rajssvingel	99	98	100	90
Rörsvingelhybrid	108	105	100	88
<i>Vall III (2013)</i>				
Ängssvingel	100 (11,3)	100 (9,9)	100	87
Rajssvingel	91	95	100	91
Rörsvingelhybrid	112	111	100	86

Billigare foderstat med fyra skördar

Beräkningar av foderekonomi gjordes i slutet av år 2013 av Anders Bengtsson, då foderrådgivare vid Rådgivarna i Länghem. I dessa beräkningar bestämdes en foderstat enligt NorFor för varje led och plats för sig (dvs. för P-län resp. L-län). Foderstaten byggde på en mjölkavkastning på 30 kg ECM och att alla energibalanserade foderstater skulle ge samma mängd mjölk. Som begränsningar i foderstaten var målet för PBV att ligga mellan +5 och +18, för NDF var målet 400 g/kg ts, och för råprotein 170 g/kg ts. Den i försöken skördade mängden vallfoder reducerades till 70 % av uppmätt mängd för att bättre

spegla en praktisk situation. Kostnaden för vallfodret var satt till 1,50 kr/kg ts för leden med fyra skördar och 1,40 kr/kg ts för leden med tre skördar. I tabell 3 presenteras en viktad vallfoderkvalitet för respektive plats där alla delskördar ingår, samt de valda kraftfoder som behövs för att komplettera foderstaten.

På bägge platserna var iVOS-värdet och råproteinhalten högre, samt NDF- och iNDF-värdena lägre i det vallfoder som skördats fyra gånger jämfört med det vallfoder som skördats tre gånger (tabell 3). Avkastningen var något mindre i L-län jämfört med i P-län och de lägre råproteinvärdena i L-län torde bero på att det också var betydligt lägre baljväxthalt jämfört med försöket i P-län. Detta medför att det behövs ett dyrare kraftfoder i foderstaterna i L-län. Den bättre foderkvaliteten med fyrskördssystemet leder till att mängden vallfoder i totalfoderstaten kan ökas i jämförelse med treskördssystemet, samtidigt som ett billigare kraftfoder kan användas (tabell 4). Foderkostnaden per kg ECM blev med dessa förutsättningar i genomsnitt 8 öre mindre i P-län och 6 öre mindre i L-län för fyrskördssystemet jämfört med treskördssystemet (tabell 5).

Totalekonomi kan variera

Med de data och priser som använts i dessa beräkningar blir foderkostnaden per kg ECM mindre när man ökar skördeinten-

Forts. nästa sida

Michael Pålsson, växtodlingssäljare
Lantmännen Lantbruk

”Bästa försäkringen för ett bra grovfoder är en nyetablerad vall.”

Lantmännen
Lantbruk

www.lantmannenlantbruk.se

Tabell 3. Näringsvärden och pris för vallfodren i de olika försöksleden samt föreslagna kompletterande kraftfoder

P-län Led	iVOS % av OS	Råprot g/kg ts	NDF g/kg ts	iNDF g/kg NDF	AAT 20 g/kg ts	PBV 20 g/kg ts	NEL 20 MJ/kg ts	Gårdspris öre/kg ts
A, 4 sk	85	160	547	85	94	3	6,15	150
B, 4 sk	85	162	533	89	93	6	6,12	150
C, 4 sk.	85	156	535	86	93	1	6,10	150
D, 3 sk.	81	141	567	114	90	-5	5,82	140
E, 3 sk.	82	141	557	97	90	-6	5,85	140
F, 3 sk.	81	140	569	118	89	-5	5,77	140
Solid 120		202	268	213	119	29	7,14	267
Solid 320		218	185	173	121	42	7,59	287
Solid 670		216	236	202	123	39	7,34	275
<hr/>								
L-län Led	iVOS % av OS	Råprot g/kg ts	NDF g/kg ts	iNDF g/kg NDF	AAT 20 g/kg ts	PBV 20 g/kg ts	NEL 20 MJ/kg ts	Gårdspris öre/kg ts
A, 4 sk	86	145	506	78	92	-6	6,03	150
B, 4 sk	85	136	494	74	90	-12	5,95	150
C, 4 sk.	86	139	509	77	91	-10	6,03	150
D, 3 sk.	82	130	538	92	88	-13	5,76	140
E, 3 sk.	83	125	526	91	88	-17	5,78	140
F, 3 sk.	83	120	549	90	88	-23	5,81	140
Solid 420		238	200	201	123	59	7,47	288
Solid 520		239	170	149	131	52	7,76	313
Solid 550		233	190	199	123	57	7,56	309

Näringsvärdena är för vallfodren viktade medeltal enligt gjorda analyser och för kraftfodren enligt tillverkaren.

Tabell 4. Beräknat foderintag (kg ts/dag), använd kraftfodertyp och totalfoderstatens näringsvärden

P-län Led	Foderintag			Solid typ	g/kg ts			Vomnedbryt- bart NDF %
	Totalt	Vallf.	Krafft.		Råprotein	PBV	NDF	
A	20,9	13,7	7,2	120	174	5	439	69
B	21,0	13,5	7,5	120	176	7	427	68
C	21,0	13,7	7,3	670	177	8	431	67
D	21,2	12,9	8,3	320	171	8	417	65
E	21,1	12,9	8,2	320	171	8	411	65
F	21,1	12,9	8,2	320	171	8	419	65
<hr/>								
L-län Led	Foderintag			Solid typ	g/kg ts			Vomnedbryt- bart NDF %
	Totalt	Vallf.	Krafft.		Råprotein	PBV	NDF	
A	21,0	14,0	7,0	420	176	10	405	68
B	21,2	13,7	7,5	420	172	8	390	67
C	21,1	13,7	7,4	420	174	8	400	68
D	21,1	13,0	8,1	520	172	7	397	65
E	21,3	13,2	8,1	550	166	6	398	65
F	21,4	13,0	8,4	420	166	4	412	65

siteten från tre till fyra skördar. Detta är framför allt en följd av det förbättrade näringsvärdet som leder till att man kan använda en mindre mängd, och billigare, kraftfoder. Samtidigt kan korna äta mer av detta vallfoder, vilket innebär att det skulle krävas en större vallareal om skördeintensiteten ökas utan att några andra åtgärder vidtas. Priset på mark kan alltså spela en viktig roll när det gäller att beräkna den totala ekonomiska effekten av att öka skördeintensiteten.

Beräkningar visar dock att det är möjligt att uppnå samma energiavkastning med fyra skördar som med tre om kvävegivan ökas med ungefär 50 kg/ha. Hade olika kvävenivåer använts för de olika skördesystemen i försöksserien hade det varit omöjligt att beräkna den mängd kväve som behövts för att kompensera för den skördeminskning som ett intensivare system i sig leder till. Effekten på råproteinhalten är mer svårberäknad då en ökad kvävegiva kan förväntas öka råproteinhalten i en gräsdominerad vall, men risken finns att en sådan ökning minskar råproteinhalten något i en baljväxtrik vall. Läger man på ytterligare ca 20 kg N/ha kommer man upp i en energiavkastning från fyrskördesystemet som även kompenserar för det ökade intaget (265 dagars stallperiod) av det kvalitetsmässigt bättre fodret. Sammanlagt skulle alltså en gödsling med ca 270 kg N/ha av fyr-

skördesystemet kunna foderförsörja samma antal kor som ett treskördesystem som gödglas med 200 kg N/ha. En ökad gödsling med 70 kg N/ha skulle öka kostnaden med ca 6 öre per kg ts.

En annan möjlighet är att ta den sista skörden i fyrskördesystemet senare än i ett treskördesystem, vilket också skulle öka avkastningen eftersom en längre tillväxtperiod då utnyttjas. Den långsiktiga effekten av detta är dock svårbedömd, och torde vara starkt beroende av såväl fröblandning som plats och årsmån. Man bör alltså noga tänka över vilka konsekvenser en ökning av skördeintensiteten kan ha för den långsiktiga avkastningen från vallen om det innebär att den sista skörden kommer att tas under en för övervintringen känslig period under hösten, eller om man använder fröblandningar med stor andel arter som inte är fullt vinterhårdiga (engelskt rajgräs, rajsvingel).

I dessa beräkningar sattes kostnaden för produktion av vallfodret i fyrskördesystemet högre (+10 öre/kg ts) jämfört med treskördesystemet, vilket är 4 öre/kg ts mindre jämfört med den studie som publicerades i Svenska Vallbrev nr 3, 2014 (gödslingkostnaden exkluderad eftersom den var lika för bägge skördesystemen i nu redovisad studie). På den enskilda gården kan skillnaden för själva skördekostnaden vara både större och mindre beroende på vilka kostnader man har för merarbete och maskinpark. Först när alla gårdsspecifika kostnader vägts in är det möjligt att tydligt uttala sig om huruvida det lönar sig att öka skördeintensiteten från tre till fyra skördar i varje enskilt fall.

Foto: Rolf Spörndly

Bodil Frankow-Lindberg, SLU, Inst. för växtproduktionseko-
logi, tel: 018-67 22 97, e-post: bodil.frankow-lindberg@slu.se

Lästips:

Frankow-Lindberg, B. 2013. Intensivt skördade vallar. För-
söksrapport Animaliebältet 2013. Resultat från regionala
växtodlingsförsök utförda i Jönköping, Kalmar – Kronoberg,
Blekinge, Gotland och Halland. s. 49–53.

Tabell 5. Foderkostnad (kr/ko och dag) för totalfoderstaten, för enbart kraftfodret och per kg ECM

P-län Led	Kr/dag		Kr/kg ECM
	Tot	Krafft.	
A	42,47	21,92	1,42
B	42,86	22,61	1,43
C	43,31	22,76	1,44
D	45,21	27,15	1,51
E	45,05	27,08	1,50
F	44,89	26,83	1,50
<hr/>			
L-län Led	Kr/dag		Kr/kg ECM
	Tot	Krafft.	
A	43,81	22,81	1,46
B	45,23	24,68	1,51
C	44,81	24,26	1,49
D	47,13	28,93	1,57
E	47,10	28,62	1,57
F	45,72	27,52	1,52

Spännande årsmöte i Umeå

Svenska Vallföreningen samlades 4 november i Umeå för seminarium och årsmöte. Årsmötena turnerar över landet och tar tillfällena i akt att tanka ned ny kunskap på orter med intressant och aktuell vallforskning. Till Umeå hade ett trettiotal medlemmar hittat.

Delar av den omvalda styrelsen på besök i Umeå.

Anna Carlsson, Svenska Vallföreningens vice ordförande, öppnade mötet varefter **Mats Marklund**, ordförande i Västerbottens vallförening, hälsade välkommen. Därefter följde ett varierat program under guidning av **Lars Ericson** från Forslundagymnasiet och Växa Sverige i Umeå. Lars har även ett förflutet på Institutionen för norrländsk jordbruksvetenskap (NJV) vid SLU i Umeå vars lokaler vi höll till i.

Först ut av de föredragande var **Mårten Hetta**, prefekt vid institutionen, med en presentation av verksamheten med fokus på vall och grovfoder som antagit målet att ha bästa grovfoderforskningen i Europa. Forskningsområdet spänner över hela kedjan från fält till produkt dvs. ända fram till matbordet. På NJV finns 27 anställda, vetenskaplig personal såväl som teknisk och administrativ, och omsättningen är 39 miljoner. Det finns tre geografiska dimensioner i forskningen: internationell, nationell respektive regional nivå. Vid institutionen bedrivs undervisning i lantmästarprogram och husdjursagronomprogram samt forskarutbildning. Slutligen kan nämnas att det till institutionen även hör 300 ha åker och 120 mjölkkor samt ett fårhus.

Försöksledare **Kent Dryler** med ansvar för fältforskningen gjorde en genomgång av ett antal långliggande försök. Effekter av grödor, växtföljder och odlingsåtgärder inom jordbruket blir påtagliga först på lång sikt. Det gäller t.ex. bördighet, ogräsflora, ekologiska balanser, växtnäringsläckage och markmikrobiologi. De långliggande försöken gör det möjligt att studera dessa effekter vetenskapligt. Det äldsta kvarvarande försöket på Offer startade 1957 och på Röbbäcksdalen 1962. Ett exempel på nya tillämpningar är den pågående klimatförändringen. Aktuellt är bl.a. studier som behandlar kolets kretslopp och effekter av klimatets variation på produktionen.

Mohammad Ramin, som är anställd forskare efter att ha disputerat vid institutionen, berättade om sitt ämnesområde som rör metanemissioner hos mjölkkor. Genom modellering och senare validering undersöks faktorer som påverkar metanavgången i olika typiska foderstater. Bland annat har utvärdering av en matematisk modell, Karoline, gjorts vad gäller att förutsäga metanproduktion. Karoline är en nordisk modell som tidigare utvecklats för att göra beräkningar av nedbrytning och metabolism hos mjölkkor. En konkret slutsats av Mohammads arbete är att hög smältbarhet i fodret ökar metanproduktionen medan tillsatt fett dämpar.

Sophie Krizsan, docent vid institutionen, utvärderar de nordiska modeller som används för att skatta konsumtionen till mjölkkor. Enligt henne överskattas den totala konsumtionen i konsumtionsmodellen NorFor, framförallt vid höga foderintag. Det beror bl.a. på att systemet inte tar hänsyn till en ökad substitutionseffekt (hur mycket den totala konsumtionen minskar per kg tillsatt kraftfoder) vid ökande andel kraftfoder i foderstaten. Enligt litteraturen är kraftfodrets substitutionseffekt större ju högre konsumtionspotential grovfodret har. Detta har betydelse för nordlig mjölkproduktion som kännetecknas av god grovfoderkvalitet.

I NorFor används den aktuella mjölkavkastningen i konsumtionsmodellen, men en standardiserad mjölkavkastning reflekterar kons potentiella mjölkavkastning bättre, oberoende av foderstatens sammansättning. Den finska modellen Lypsikki är därmed mer robust i och med att man kan särskilja kons genetiska potential att producera mjölk från den inverkan den aktuella foderstaten har på produktionen.

Docent **Anne-Maj Gustavsson** hade försett sig med lupp och visade i bild hur gräsplantornas yttre och inre egenskaper påverkar vallens näringsvärde. Genom att dissekera plantor kunde hon i närbild visa plantans utveckling från tidig vår fram till skörd. Syftet är att öka kunskapen om odling och näringsvärde hos vallfoder så att det kan utnyttjas så effektivt som möjligt. I praktiken ska kunskaperna användas för att välja rätt skördetidpunkt så att man inte tappar volym med för tidig skörd eller löper risk att tappa smältbarhet genom för sen skörd.

Lars Ericson visade med resultat från långliggande vallförsök hur innehållet av kol i marken påverkas av vallen i växtföljden. Stora skillnader i kolinnehåll kan påvisas efter trettio års odling beroende på växtföljd och tidigare odlingshistoria. Olika odlingsplatser ger varierande resultat beroende på jordartsförhållanden där exempelvis mulljordarna på försöksgården Röbbäcksdalen visar ständigt sjunkande kolinnehåll.

Utöver den redovisade växtodlings- och utfodringsforskningen fick deltagarna ta del av det aktuella läget inför den nya jordbrukspolitiken från 2015. **Sofia Björnsson**, jordbrukspolitisk expert på LRF, beskrev såväl gårdsstödet som landsbygdsprogrammet samt de överväganden som görs och de regler som är på gång. Som avslutning på seminariedelen gav delar av styrelsen en rapport i ord och bild från sitt deltagande i EGF 2014 (European Grassland Federation) i Wales i september.

Lars Jakobsson, Lillkyrka, tel: 070-648 27 22, e-post: lars.jakobsson@t.lrf.se

God Jul o Gott Nytt År!

tillönskas

Svenska Vallföreningens medlemmar!

SVENSKA VALLBREV kommer ut med sju nummer 2015.

Manusstopp

Nr 1 15 jan

Utgivning

6 feb

Redaktionskommitté: Nilla Nilsdotter-Linde, ansvarig utgivare,

tel: 070-662 74 05, e-post: Nilla.Nilsdotter-Linde@slu.se

Gun Bernes, tel: 090-786 87 44, e-post: gun.bernes@slu.se

Red. o layout: **Irène Persson,**

tel: 070-616 66 27, e-post: irenee.persson@gmail.com

Vill du bli medlem i Svenska Vallföreningen? Betala 400 kr till pg. 72 27 23-4 eller bg. 108-9705 och ange namn och adress.

ISSN 1653-8064

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med nya adressen på baksidan

Posttidning **B**

Avs: Hushållningssällskapet

Box 5007, 514 05 LÅNGHEM

Nya vallsorter inför säsongen 2015

Foto: Magnus Halling

Här presenteras två nya ängssvingelsorter som är under marknadsföring inför växtsäsongen 2015, enligt uppgift från fröfirman Scandinavian Seed (SSD) och växtförädlaren Lantmännen lantbruk (LmL). Resultaten baseras på den officiella sortprovningen till och med 2014. I första hand är det sorternas uthållighet och avkastning som jämförs.

Pardus (SSD/Agroscope) är en schweizisk sort som har provats i södra och mellersta Sverige under åren 2010–2014. Sorten har god resistens mot sjukdomar som rost och bladfläckar, enligt förädlaren Agroscope. Sorten finns på EG-listan. Avkastning och uthållighet har varit bäst i Götaland och totalavkastningen ligger i detta område strax över mätaren SW Minto i andra årets vall. I Svealand har Pardus en mindre avkastning än SW Minto på båda vallåren. Pardus har en bra första återväxt. Sorten är en

Beslutat på årsmötet

Föreningen redovisade ett underskott för verksamhetsåret 2013/2014 på 31 591 kr. Budgeten för nuvarande verksamhetsår fastställdes med ett överskott på 19 460 kr. Föreningen hade 2 219 medlemmar som betalat årsavgift i oktober 2014, dvs. en minskning med 51 personer sedan oktober 2013. Detta innebär att föreningen lyckas hålla uppe medlemsantalet trots allt färre men större enheter i branschen.

Årsmötet beslutade även att höja medlemsavgifter från 350 kr till 400 kr/år varav 100 kr ska gå till lokalföreningen, såvida minst en aktivitet utöver aktivitet i samband med årsmötet redovisas, eller till lokal verksamhet i de län där vallförening inte finns.

Nilla Nilsdotter-Linde och Gunnar Liljebäck omvaldes som ordinarie ledamöter för ytterligare tre år med Rolf Spörndly och Christer Larsrud som suppleanter. Jan Jansson omvaldes som ordinarie ledamot för ett år. Hela styrelsens sammansättning efter konstitution framgår av tabellen nedan. Till ordinarie revisor för räkenskapsåret 2014/2015 omvaldes Tobias

dag senare än Sigmund, men en dag tidigare än SW Minto i utveckling i första skörd.

SW Revansch (LmL) är förädlad vid SW:s förädlingsstation i Lännäs utanför Kramfors i Västernorrland. Den togs in på den svenska sortlistan redan 2003, men marknadsförs först nu. Det är en är högavkastande sort med mycket god vinterhärdighet. Resultat från provningen i norra Sverige visar att SW Revansch har tendens till större total avkastning det första och tredje vallåret jämfört med Kasper, men är jämbördig i vall II. Vid jämförelse per plats är skillnaden i total avkastning statistiskt säker i försöken i Västerbotten, men inte på de andra platserna.

Magnus Halling, SLU, Inst. för växtproduktionsekologi, tel: 018-67 14 29, e-post: magnus.halling@slu.se

Lästips:

Dryler, K. 2014. Sortprovning av vallgräs och vallbaljväxter 2012 och 2013. Sveriges lantbruksuniversitet. Inst. för norrländsk jordbruksvetenskap. Nytt 4. 4s.

http://pub.epsilon.slu.se/11380/7/dryler_k_140819.pdf

Halling, M.A. 2012. Vallväxter till slätter och bete samt grönfoderväxter. Sortval för södra och mellersta Sverige 2012/2013. Sveriges lantbruksuniversitet, Inst. för växtproduktionsekologi. 68 s.

<http://www.ffe.slu.se/FFE/Info/sortvall.htm>

Andersson, Falkenberg och nyvaldes Lars-Erik Josephson, Värnamo då Anders Eriksson, Åtvidaberg hade avböjt omval. Till suppleanter omvaldes Magnus Halling, Uppsala och nyvaldes Karl Johan Jönsson, Klågerup för ett år.

Till valberedning omvaldes Anders Nilsson, Lövånger (sammankallande), Kjell Ivarsson, Stockholm, Thomas Karlberg, Söderköping, Marjo Lilja, Färjestaden och Lars Olsson, Eslöv.

Svenska Vallföreningens styrelse

Ordinarie	Suppleanter
Itte Weidman, Malmköping, ordf.	
Anna Carlsson, Getinge, vice ordf.	Maria Wahlquist, Vallåkra
Nilla Nilsdotter-Linde, Uppsala, sekr.	Rolf Spörndly, Uppsala
Lars Jakobsson, Lillkyrka, kassör	Kjell Sandahl, Nye
Per Rudengren, Mellösa	Göran Lindgren, Klässbol
Gunnar Liljebäck, Överkalix	Christer Larsrud, Krokom
Jan Jansson, Dalstorp	Linda af Geijersstam, Kalmar

Nilla Nilsdotter-Linde, SLU, Inst. för växtproduktionslära, tel: 070-662 74 05, e-post: Nilla.Nilsdotter-Linde@slu.se

Yngve Dahlström

Marknadens bredaste och bästa sortmaterial!

Förutom våra standardblandningar är kundanpassade fröblandningar vår specialitet!

Kastellegården

Tel 0703-31 46 60
www.kastellegården.se